

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Світлана Анатоліївна ДЯЧЕНКО,

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри економічної політики та врядування
Національної академії державного управління
при Президентові України (м. Київ),
lana.dyachenko@gmail.com

УДК 351.72:336:352

СКЛАДОВІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМИ ФІНАНСАМИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Досліджено, що зміна системи управління місцевими фінансами повинна враховувати особливості впровадження реформи децентралізації. Встановлено, що управлінські заходи повинні розглядатись у системній взаємодії з урахуванням численних факторів, що впливають на стан фінансового забезпечення розвитку муніципальних утворень. Це дозволить розглядати варіанти організації і управління фінансовими процесами, надасть системне упорядкування органів місцевого самоврядування, можливості розширити сферу їх діяльності, підвищити вплив і відповідальність за стан фінансового забезпечення, визначити додаткові джерела зростання фінансових ресурсів.

Підкреслено проблему недостатньо якісного управління фінансовими ресурсами муніципалітетів в Україні. Про труднощі на шляху досягнення стану саморозвитку й самовідновлення муніципальних утворень в умовах децентралізації свідчать такі факти: концентрація уваги на місцевих бюджетах і їх фактичне ототожнення з поняттям «місцеві фінанси»; зосередження на питаннях казначейського обслуговування та контролю за використанням коштів місцевих бюджетів, на що органи місцевого самоврядування мають мінімальний вплив; виокремлення із усього обсягу муніципальних активів лише підприємства житлово-

комунального господарства як основи створення місцевих фінансових ресурсів; нівелювання усіх складових муніципальних активів, що не дозволяє повністю задіяти фінансовий потенціал території; надання абсолютної переваги заходам фіскального характеру; недостатній розвиток механізмів публічно-приватного партнерства; акцент на вдосконаленні системи міжбюджетних відносин і незначна увага альтернативним джерелам збільшення та створення фінансових ресурсів. За таких умов зазначені вище аспекти призводять до того, що існуюче методологічне підґрунтя управління місцевими фінансами, що існує, не дозволяє повною мірою розкрити роль та можливості органів місцевого самоврядування щодо розвитку власних фінансових ресурсів, що є головною умовою для процесів децентралізації.

Доведено, що підвищення ролі органів місцевого самоврядування в управлінні місцевими фінансами потребує вивчення особливостей створення фінансових ресурсів. Наголошено, що ефективне управління місцевими фінансовими ресурсами повинно розглядатись як цілісна система взаємопов'язаних принципів, методів та інструментів, котрі працюють послідовно, синхронно, безперервно.

Ключові слова: місцеві фінанси, органи місцевого самоврядування, функції і завдання місцевих органів влади, методи, принципи та інструменти управління місцевими фінансами, децентралізація.

Останніми роками проблема використання ресурсів місцевих бюджетів знаходиться в центрі уваги науковців, політиків, фінансистів. Численні спроби реформування, на жаль, і досі не привели до створення ефективної системи надання децентралізованих суспільних благ. Відсутні науково обґрунтовані положення переходу до прямої демократії механізму витрачання ресурсів територіальних громад.

Реформування місцевого самоврядування в умовах децентралізації має здійснюватись шляхом внесення відповідних змін до економічної, бюджетно-податкової, земельної, соціальної та інших сфер розвитку, оптимізації адміністративно-територіального устрою та структурної модернізації, що зумовлює необхідність відповідних змін у системі управління місцевими фінансами.

Серед вітчизняних вчених, праці яких відіграють важливу роль у дослідженні проблематики місцевого самоврядування, а також місцевих фінансів та регулювання економічного розвитку територій, звичайно, варто назвати В. Андрущенко [1], В. Бодрова [2], З. Варналія [3], О. Василика [4], А. Дегтяра [5], О. Кириленко [1; 6], В. Кравченка [7], І. Луніну [8], В. Опаріна [9], В. Федосова [10], С. Юрія [10] та інших.

Відзначаючи цінність результатів вивчених наукових досліджень для теорії й практики управління місцевими фінансами, слід зауважити, що методологічні засади управління місцевими фінансами в умовах децентралізації, які мають надзвичайну важливість, залишаються не до кінця вивченими й реалізованими. Вказане актуалізує необхідність дослідження методологічних засад управління місцевими фінансами за умов децентралізації в Україні та моделювання заходів впровадження структурних змін у місцевому самоврядуванні.

Метою статті є дослідити методологічні засади управління місцевими фінансами і на основі матричного моделювання функцій, принципів, інструментів органів місцевого самоврядування сформулювати підґрунтя для створення ефективної системи управління місцевими фінансами в Україні.

Визначення переліку функцій і завдань, які покладаються на місцеві органи влади України, є основою для вибору моделі місцевих фінансів. Місцеві фінанси — це економічні відносини між органами місцевого самоврядування, державної влади, фізичними та юридичними особами, пов'язані з розподілом та перерозподілом частки вартості створеного в суспільстві валового внутрішнього продукту з метою задоволення потреб населення в суспільних благах. Фінансові ресурси місцевих громад визначимо як створені в результаті розподілу й перерозподілу валового внутрішнього продукту грошові кошти (частина яких концентрується у відповідних фондах), що необхідні органам місцевого самоврядування для виконання покладених на них функцій і завдань з метою забезпечення соціально-економічного розвитку територіальної громади.

Система місцевих фінансів будується навколо процесів формування, розподілу й використання фінансових ресурсів (фінансові інститути, суб'єкти, об'єкти, взаємовідносини між ними). Зміст відносин у системі управління місцевими фінансами визначається чинним законодавством України та формується в його межах.

Місцеві фінанси — це явище об'єктивне, оскільки для здійснення покладених на місцеве самоврядування функцій потребує наявності відповідних фондів фінансових ресурсів у їхньому розпорядженні [11, с. 135]. За допомогою місцевих фінансів держава здійснює вирівнювання соціально-економічного розвитку територій, які в результаті складних умов відстають у своєму економічному розвитку від інших регіонів країни і не мають можливості надавати соціальні послуги на загальному рівні для всієї країни [12, с. 78].

Важливою умовою успішного впровадження заходів щодо децентралізації, передачі повноважень і фінансових ресурсів органам місцевого самоврядування є з'ясування їх функцій та здійснення необхідних змін їх змісту. Функція означає вид діяльності, тому при розгляді функцій органів місцевого самоврядування із управління місцевими фінансами слід розмежувати розуміння функцій фінансів і функцій органів місцевого самоврядування. Перші — скоріше відображають їх призначення, другі — визначають зміст діяльності органів місцево-

го самоврядування в процесах управління. На нашу думку, поняття функції для категорії «фінанси» не є достатньо обґрунтованим. Фінанси є об'єктом управління, і, здійснюючи управління місцевими фінансами органів місцевого самоврядування, їх використовують при здійсненні управлінських дій. До функцій фінансів органів місцевого самоврядування науковці відносять перерозподіл ВВП, фіскальну функцію, забезпечення публічних послуг і економічного зростання, оскільки функціонування фінансової системи є необхідною умовою економічного розвитку як на макро-, так і на мікрорівні; агентську функцію, що пов'язана з виконанням повноважень, делегованих центральною владою [13].

Також виокремлюють такі функції місцевих фінансів, як: формування грошових фондів, перерозподіл грошових фондів, стимулювання фінансових потоків, регулятивна (пов'язана з втручанням органів місцевого самоврядування через фінанси у процес відтворення), контрольна (проявляється через багатоаспектну діяльність органів місцевого самоврядування), розподільча (проявляється у розподілі сукупного доходу муніципального утворення, кінцева мета якого полягає в розвитку виробничих сил, створенні ринкових структур економіки, економічного зростання) і стабілізаційна (полягає у забезпеченні на території стабільних умов в економічних і соціальних відносинах) [14, с. 1–5]; стимулююча передбачає створення умов, за яких органів місцевого самоврядування стають зацікавленими у збільшенні обсягів доходів бюджетів, пошуку альтернативних джерел доходів, ефективному використанні фінансових ресурсів [6, с. 19].

Ураховуючи підвищення ролі органів місцевого самоврядування в процесах управління місцевими фінансами необхідності, на нашу думку, набуває розширення переліку спеціальних функцій органів місцевого самоврядування. Визначення спеціальних функцій здійснено в їх взаємозв'язку та взаємозалежності із загальними на основі матриці функцій органів місцевого самоврядування (табл. 1).

Таблиця 1

Функції органів місцевого самоврядування з управління місцевим фінансами

Функції	Загальні функції							
	прогнозування	планування	організація	мотивація	облік	контроль і координація	регулювання	оцінювання результатів
Спеціальні функції:								
аналіз структури муніципальних активів		+	+	+	+	+	+	+
аналіз фіскальних джерел		+			+	+		
консолідація фінансових ресурсів			+		+	+	+	
розподіл фінансових ресурсів	+	+	+		+	+		
бюджетування доходів і витрат (дохідна та видаткова частини бюджету)	+	+	+		+	+		+
бюджетування інвестицій (бюджет інвестицій, бюджет фондів розвитку)	+	+	+	+	+	+		+
нормативна функція					+		+	
фіскальна функція			+	+	+	+		
формування потоків фінансових ресурсів	+	+	+				+	
контроль перебігу потоків фінансових ресурсів		+			+	+		+
забезпечення умов саморозвитку та самовідновлення фінансового потенціалу	+	+	+	+		+	+	
заохочення дослідницьких і проектних організацій до розробки й запровадження проектів розвитку			+	+				
організація створення і партнерства в суспільній діяльності між суб'єктами різних форм власності та владою			+	+		+	+	
відбір і управлінський супровід проектів			+	+	+	+		+
фінансування проектів	+	+	+		+	+		+
оцінювання результатів проектів	+	+						+

Продовження табл. 1

залучення додаткового капіталу			+	+					+
інші функції за потребою									

Джерело: складено автором за [15].

Матричне моделювання функцій органів місцевого самоврядування дозволяє деталізувати їх діяльність, конкретизувати її зміст і побудувати моделі управління місцевими фінансами, створити організаційні форми і схеми впливу на фінансові ресурси та здійснити перегляд існуючих механізмів управління. Цей підхід дозволяє уніфікувати зміст і наповненість функцій органів місцевого самоврядування та конкретизувати відповідальність за їх виконання.

Функції органів місцевого самоврядування із управління фінансами повинні здійснюватися на основі принципів, наведених у табл. 2.

Таблиця 2

**Принципи діяльності органами місцевого самоврядування
щодо управління місцевими фінансами**

Назва принципу	Зміст принципу
Самозабезпечення	Підвищення здатності території до продукування достатнього обсягу фінансових ресурсів для фінансування і розвитку
Науковість	Наукове обґрунтування переходу до децентралізованого управління фінансами, наукова підтримка процесів побудови системи управління місцевими фінансами з урахуванням чинного законодавства, сучасних методів управління
Комплексність	Однчасне врахування організаційних економічних соціальних та інших чинників впливу на формування, розподіл і споживання фінансових ресурсів
Погодження	Уточнення показників процесів фінансових потоків за усіма джерелами, елементами і складовими фінансових ресурсів із суб'єктами системи
Адаптивність	Урахування і передбачення умов для створення здатності системи швидко реагувати на зміни в середовищі формування фінансового потенціалу, здобувати можливості нарощування й раціонального використання ресурсів
Стабільність	Установлення меж дії нормативів ефективності використання фінансових ресурсів і умов доцільності їх перегляду, своєчасне прийняття заходів при неаргументованому відхиленні від норм
Пріоритетність	Надання переваг у забезпеченні фінансовими ресурсами найбільш пріоритетних напрямів і заходів щодо розвитку муніципального утворення
Доповнюваність	Постійний пошук і розширення джерел створення фінансових ресурсів і їх раціональної комбінації
Інституційне партнерство	Заохочення до співробітництва якомога більшої кількості зацікавлених сторін у межах не тільки муніципального утворення, а й регіону, країни, інших держав

Продовження табл. 2

Дотримання обов'язків	Закріплення та дотримання взаємозалежних обов'язків управлінській діяльності ОМС, їх документування, укладання угод
Пропорційність	Зниження залежності від трансфертів з державного бюджету з метою підвищення відповідальності ОМС за власну фінансову спроможність
Самореалізація	Здатність системи самостійно створювати умови до збільшення обсягів фінансових ресурсів
Саморегулювання	Наявність повноважень для змін і регулювання параметрів системи управління місцевими фінансами
Саморозвиток	Передбачення в змісті функції ОМС із управління місцевими фінансами створення й реалізацію умов розвитку фінансового потенціалу

Джерело: складено автором за [15].

Також, важливими принципами фінансової діяльності органів місцевого самоврядування є [16, с. 130]:

— забезпечення верховенства права щодо фінансової діяльності органів місцевого самоврядування;

— залучення громадськості до процесу прийняття рішень щодо місцевих справ (до планування, виконання та контролю за виконанням);

— забезпечення постійно зростаючої участі органів самоорганізації населення в рішенні місцевих справ;

— прагнення ефективного виробництва суспільних благ, тобто виробництва більш якісних благ за меншу ціну;

— прагнення максимального задоволення потреб населення;

— забезпечення прозорого та справедливого розміщення замовлень серед приватного сектора щодо виробництва суспільних благ;

— короткострокова максимізація надходжень до місцевих бюджетів не повинна бути пріоритетом та причиною втрати довгострокової максимізації надходжень;

— сприяння економічному розвитку відповідної місцевості, що збільшить її податковий потенціал та доходи її жителів;

— забезпечення чіткого розподілу повноважень, відповідальності та співробітництва між представницькою та виконавчою місцевою владою з приводу надання суспільних благ та його фінансового забезпечення;

— забезпечення підзвітності та підконтрольності фінансової діяльності органів місцевого самоврядування територіальній громаді.

Дотримання запропонованих принципів дасть можливість вирішувати місцеві справи більш повноцінно та за менший обсяг грошових ресурсів. Фінансові ресурси муніципальних утворень мають різну природу, відрізняються витоками і потребують застосування різних управлінських технологій, у тому числі для забезпечення їх диверсифікації. Вплив органів місцевого самоврядування на ці процеси зале-

жить не тільки від переданих їм у межах реформи джерел наповнення місцевих бюджетів, а й від якості та повноти заходів щодо створення, формування й управління фінансовим потенціалом.

Цілеспрямований розвиток системи управління місцевими фінансами як цілісного організму потребує визначення, обґрунтування й використання широкого кола методів та інструментів. Методи управління місцевими фінансами — це способи, за допомогою яких реалізуються функції органів місцевого самоврядування із управління місцевими фінансами. Інструменти управління місцевими фінансами можна трактувати як засоби, за допомогою яких органи місцевого самоврядування можуть вирішувати поставлені завдання [2].

На сьогодні в системі управління використовується численна низка методів, хоча в площині управління місцевими фінансами вони недостатньо систематизовані та конкретизовані. Існує зв'язок і між функціями управління й методами. Тому існуючі методи впливу на формування результатів діяльності, що існують в системі управління, доцільно згрупувати за їх напрямками і об'єктами використання, за ступенем впливу, об'єктами, та іншими класифікаційними ознаками.

Методи, що використовуються в управлінні місцевими фінансами, доцільно систематизувати за групами: методи, що забезпечують безпосередню участь органів місцевого самоврядування в управлінні місцевими фінансами; методи формування, відтворення й ефективного використання фінансового потенціалу; методи узгодження інтересів державних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, господарюючих суб'єктів і жителів; фіскальні методи формування місцевих фінансових ресурсів; методи організації руху потоків фінансових ресурсів; методи формування доходної та видаткової частин бюджету; методи розподілу акумульованих фінансових ресурсів за органами управління, напрямками й розпорядниками бюджету; методи аналізу, контролю та аудиту за дотриманням параметрів руху потоків фінансових ресурсів та їх кінцевих результатів; методи, що спрямовуються на створення умов для формування і розвитку джерел фінансових ресурсів муніципального утворення (встановлення місцевих нормативів забезпечення фінансовими ресурсами, податкових пільг, стандартів ефективності використання фінансових ресурсів); статистичні та економіко-математичні методи (методи порівняння, використання абсолютних і відносних показників, балансові методи, методи побудови динамічних рядів, графічні, табличні).

Поділ методів на окремі групи має дещо умовний характер, оскільки тлумачення кожного з них не є однозначним. Водночас визначення й систематизація методів управління місцевими фінансами дозволяє більш обґрунтовано вирішувати низку реформаторських заходів щодо вдосконалення системи управління ними, з'ясування особливостей джерел фінансових ресурсів, оптимального упорядкування й вирішення завдань. Кожному методу притаманні інструменти, водночас і інструменти тяжіють до певних методів. Тому знання й оволодіння методами та інструментами впливу на розвиток місцевих фі-

нансів є обов'язковим і складним завданням для учасників процесів управління.

Використовуючи узагальнений зміст терміна «інструмент» як засіб для здійснення чогось чи впливу на щось, підкреслимо, що склад управлінської інструментарію також надзвичайно широкий. Враховуючи проаналізовані дослідження українських науковців щодо методичного забезпечення управління фінансами та спираючись на наведену вище систематизацію методів управління, зупинимось детальніше на інструментах управління місцевими фінансами, які можуть бути покладені в основу системи та застосовані органами місцевого самоврядування для реалізації функцій (табл. 3).

Таблиця 3

Інструменти управління місцевими фінансами

Функції і завдання управління	Інструменти управління
Законодавче регулювання	Бюджетний та Податковий кодекси, закони України, інші підзаконні та нормативно-правові акти
Стратегічне планування та управління	Державні, регіональні й місцеві політики та стратегії регіонального (муніципального) розвитку
Прогнозування, планування та звітування	Місцеві бюджети (доходи, в тому числі міжбюджетні трансферти та видатки)
Чітке структурування функцій, завдань, повноважень ОМС	Закон про місцеве самоврядування, посадові інструкції службових осіб місцевого самоврядування, інші закони, підзаконні акти та нормативно-правові акти
Казначейське управління та обслуговування	Системи електронних платежів і переказів коштів як взаємопов'язаного інструменту обслуговування єдиного казначейського рахунку з використанням модифікованої казначейської моделі
Контроль та аудит	Публічний аудит (внутрішній, зовнішній, незалежний), бюджетний контролінг, аудит бюджетних програм
Організація діяльності муніципальних підприємств	Стандарти та моделі управління муніципальними бізнес-процесами, виробництво послуг на платній основі (поряд з безоплатними), муніципальні підприємницькі кластери, корпорації, бізнес-інкубатори
Управління власністю територіальних громад на засадах рентабельності та прибутковості активів	Облік та оцінка вартості муніципальних активів, ідентифікація проблем, робоча група менеджерів під егідою посадових осіб ОМС, план дій (пріоритети, зв'язки, заходи)

Продовження табл. 3

Управління якістю та вартістю публічних послуг	Альтернативні опції виробництва та надання послуг, встановлення оптимальної вартості, контроль якості
Управління муніципальним позиковим ринком	Банківські кредити, випуск боргових зобов'язань на утримання оптимальної межі боргу, аналіз ринку позикового капіталу, підвищення кредитного рейтингу території
Залучення інвестицій та вкладення капіталу (акт)	Інвестиційний профіль, внутрішня інвестиційна політика, оцінювання інвестиційних проектів, контроль за використанням інвестиційних коштів
Фонди розвитку	Цільові фонди розвитку; ваучерні програми; гранти
Фіскальне стимулювання розвитку економіки	Пільгові режими оподаткування, гнучкі ставки оподаткування (стимулювання та економічного примусу), податкові канікули
Розвиток публічно-приватного партнерства	Управлінські угоди, оренда, концесія, венчурні підприємства, повне або часткове володіння

Джерело: складено автором за [17].

Отже, децентралізація державного управління передбачає суттєве посилення ролі місцевих фінансових інститутів, до яких належать інститут місцевих бюджетів, інститут позабюджетних фондів, інститут податкових платежів місцевого самоврядування, інститут місцевих позик, інститут об'єктів комунальної власності, інститут фінансів громадських послуг. Вплив органів місцевого самоврядування на процеси в системі управління місцевими фінансами повинен полягати в перетворенні її на ефективний інструмент соціально-економічного розвитку муніципальних утворень [18, с. 31].

Таким чином, зміна системи управління місцевими фінансами як однієї з підсистем управління в місцевому самоврядуванні повинна враховувати особливості заходів щодо децентралізації влади. Управлінські заходи повинні розглядатись у їх системній взаємодії і зв'язку з урахуванням численних факторів і альтернатив рішень, що впливають на стан фінансового забезпечення розвитку муніципального утворення. Це дозволить розглядати варіанти організації й управління фінансовими процесами, надасть їм системне упорядкування, розширити сферу, підвищити вплив і відповідальність органів місцевого самоврядування за стан фінансового забезпечення, визначити можливості розширення фінансових ресурсів муніципального утворення.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. А., Кириленко О. П. Федералізм міжбюджетних відносин: зарубіжні моделі та вітчизняні проблеми. *Підприємництво, господарство і право*. 2001. № 7. С. 91–94.
2. Регулювання міжбюджетних відносин: Україна і європейський досвід / за ред. В. Г. Бодрова. К. : Вид-во НАДУ, 2006. 296 с.
3. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети / за ред. З. С. Варналія. К. : НІСД, 2007. 820 с.
4. Василик О. Д. Теорія фінансів. К. : НІОС, 2000. 416 с.
5. Дегтяр А. О., Гончаренко М. В., Лесная О. С. Публічні фінанси / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. Х. : С.А.М., 2011. 510 с.
6. Місцеві фінанси / за ред. О. П. Кириленко. К. : Знання, 2006. 677 с.
7. Кравченко В. І. Фінанси України: сучасні виклики і проблеми розвитку. *Економіка та держава*. 2013. № 5. С. 9–13. URL : <https://goo.gl/WJ3vGz>.
8. Луїна І. О. Бюджетна децентралізація: цілі та напрями реформ. *Економіка України*. 2014. № 11. С. 61–75.
9. Опарін В. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти). К. : КНЕУ, 2005. 240 с.
10. Теорія фінансів / за ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. К. : Центр учбової літератури, 2010. 576 с.
11. Казюк Я. М. Механізми формування та реалізації державного управління бюджетними ресурсами та місцевому рівні. Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2014. 426 с.
12. Молдован О. О. Державні фінанси України: досвід та перспективи реформ. К. : НІСД, 2011. 380 с.
13. П'ять необхідних кроків для проведення реформи. Децентралізація влади. *Децентралізація*. URL : <https://goo.gl/xugCjx>.
14. Клімова С. М. Функції фінансів: сучасний стан та перспективи розвитку. *Теорія та практика державного управління*. Х. : ХарРІДУ НАДУ, 2010. Вип. 1 (28). URL : <https://goo.gl/dVmpW5>.
15. Мунько А. Ю. Удосконалення системи управління місцевими фінансами в умовах децентралізації влади в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04. Дніпро, 2016. 20 с.
16. Волохова І. С. Соціальна мобілізація й ефективність фінансової діяльності органів місцевого самоврядування. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2012. № 2 (18). С. 127–131.
17. Мунько А. Ю. Удосконалення інструментів управління місцевими фінансами в умовах децентралізації. *Університетські наукові записки*. 2016. № 1. С. 281–288.
18. Латинін М. Фінансово-економічне забезпечення функціонування органів місцевого самоврядування в Україні. *Публічне управління: теорія та практика*. Х. : ХарРІДУ НАДУ, 2010. № 1. С. 29–35.

Надійшла до редакції 01.12.2018

Diachenko, S. A. Components of System of Local Finance Management in the Context of Decentralization

It is proved that the change in the system of management of local finances should take into account the specifics of the implementation of the decentralization reform. It has been established that managerial actions should be considered in a systemic interaction, taking into account numerous factors influencing the state of financial support for the development of municipalities. This will make it possible to consider options for organizing and managing financial processes, provide a systematic streamlining of local governments, opportunities to expand the scope of their activities, increase influence and responsibility for the state of financial support, identify additional sources of increased financial resources. The problem of insufficient quality management of the financial resources of municipalities in Ukraine is underlined. The following facts indicate the difficulties in achieving self-development and self-restoration of municipalities in the context of decentralization: concentration on local budgets and their actual identification with the term «local finance»; concentration on issues of treasury service and control over the use of funds from local budgets, which local governments have a minimal impact on; the allocation of the total volume of municipal assets only housing and communal services as the basis for the creation of local financial resources; levelling of all components of municipal assets does not allow to fully use the financial potential of the territory; providing an absolute advantage to fiscal measures; insufficient development of public-private partnerships; emphasis on improving the system of intergovernmental relations and little attention to alternative sources of growth and the creation of financial resources. Under these conditions, the above aspects lead to the fact that the existing methodological foundations of local finance management do not allow to fully reveal the role and capabilities of local governments in developing their own financial resources, which is the main condition for the decentralization processes. It is proved that increasing the role of local governments in the management of local finance requires the study of the specifics of creating financial resources. It is noted that the effective management of local financial resources should be considered as an integrated system of interrelated principles, methods and tools that work consistently, synchronously, continuously.

Keywords: local finance, local self-government, functions and tasks of local authorities, methods, principles and tools for managing local finances, decentralization.

